Historisk kartlegging forurenset grunn

Gang- og sykkelvei Greåkerdalen
Reguleringsplan

SWECO

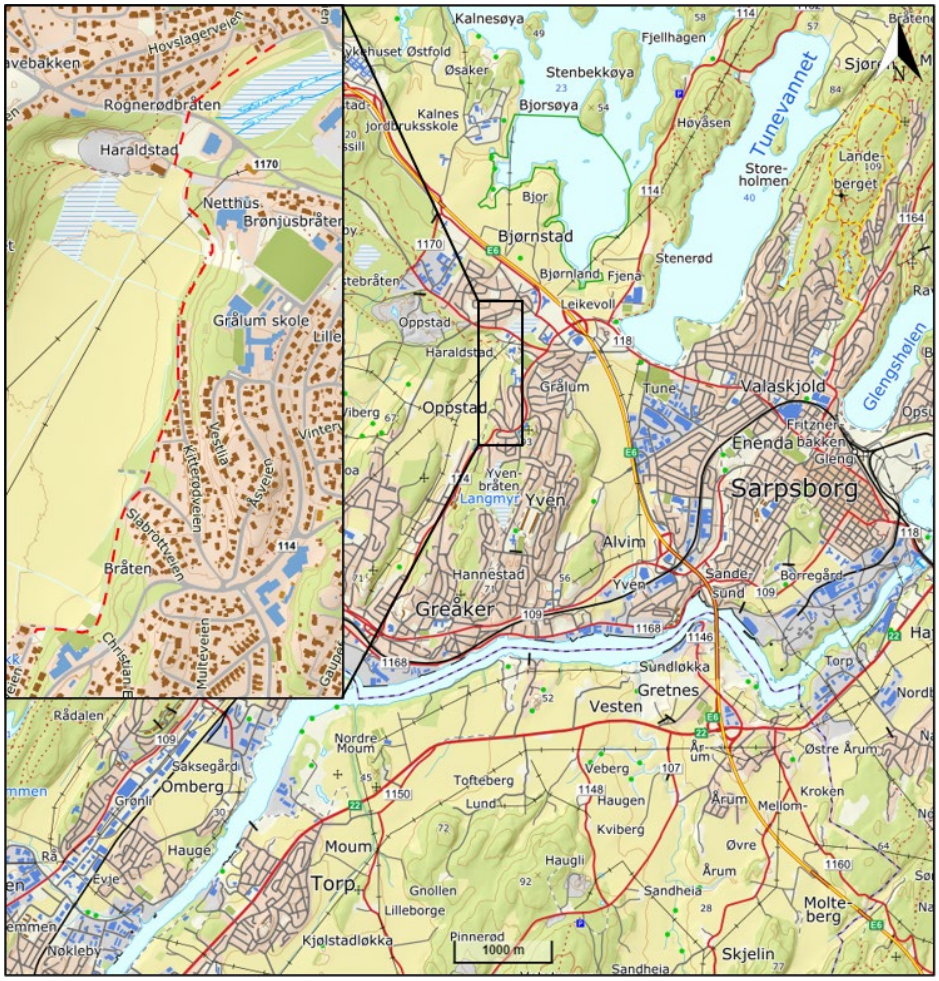
Sweco Norge AS	967032271
Prosjekt	Reguleringsplan gang- og sykkelvei i Greåkerdalen
Prosjektnummer	10236965
Kunde	Sarpsborg kommune
Opprettet av	Ole Korbøl
Kontrollert av	Aase Hersleth Holsen
Dato	09.11.2023
Dokumentreferanse	GS-vei Greåkerdalen - Historisk kartlegging forurenset grunn 2023-11-09

Innholdsfortegnelse

1 Bakgrunn 4
2 Grunnforhold 6
3 Miljødirektoratets grunnforurensningsdatabase 7
4 Historisk gjennomgang 7
5 Fremmede arter 12
6 Mulige forurensningskilder 12
7 Konklusjon 13
8 Referanser 14

1 Bakgrunn

Sweco Norge AS har på oppdrag fra Sarpsborg kommune utført en historisk kartlegging i forbindelse med at det skal etablere ny gang- og sykkelvei i Greåkerdalen i Sarpsborg kommune, se figur 1. Formålet med kartleggingen er å avklare om det er mistanke om forurensning i grunnen langs deler av strekningen hvor det skal opparbeides ny gang- og sykkelvei.

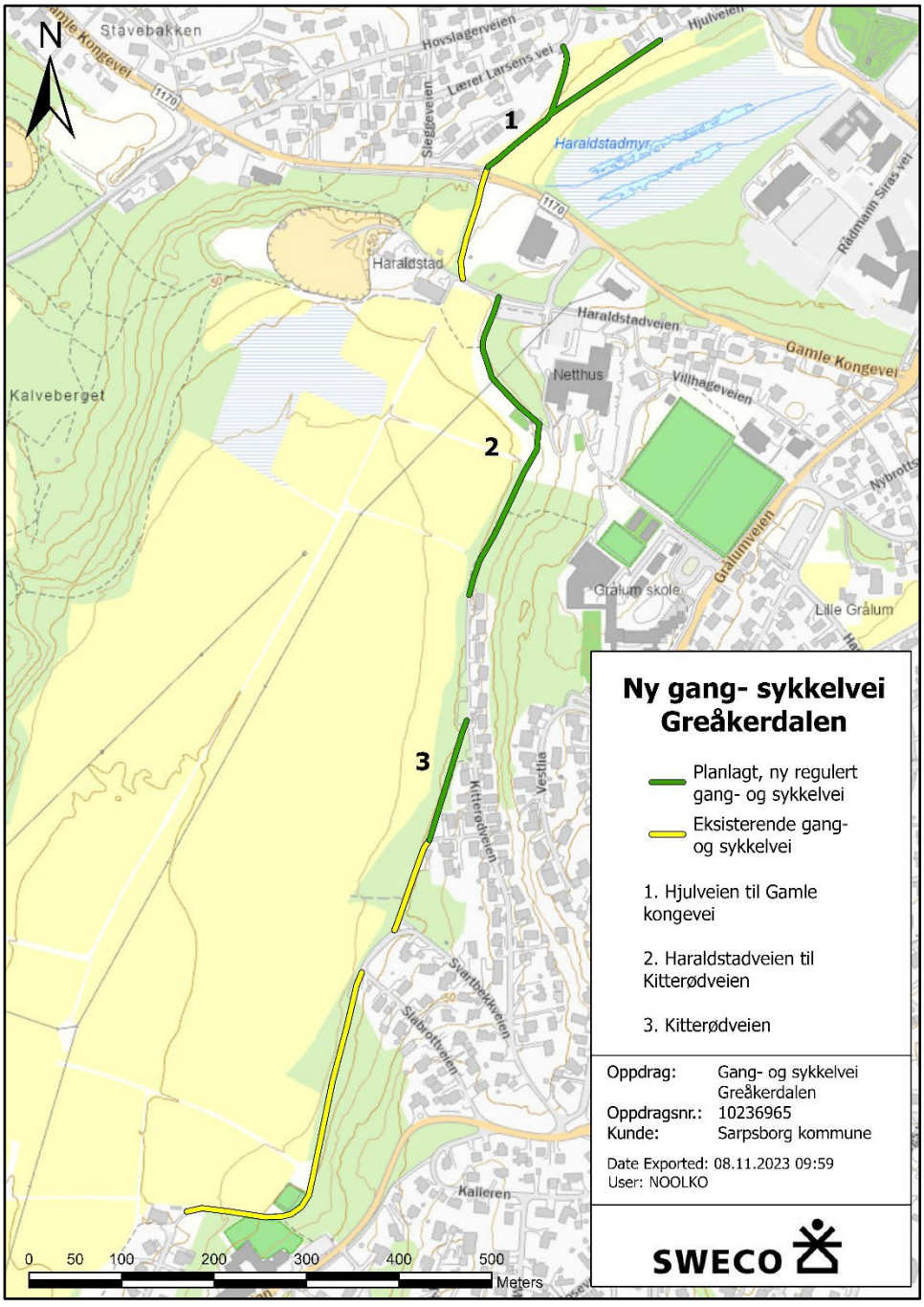

Figur 1: Viser områdets beliggenhet vest for Sarpsborg sentrum i Sarpsborg kommune. ©Kartverket.

Prosjektet ligger vest for Sarpsborg sentrum og strekker seg fra Hjulveien i nord til Dalveien i sør. Sarpsborg kommune ønsker å etablere en sammenhengende trasé for hele strekningen. For å oppnå dette er det planlagt å etablere gang- og sykkelvei på tre nye strekninger som i dag består av sti/naturområder, se figur 2, som sammen med eksisterende veinett vil gi en sammenhengende trasé gjennom Greåkerdalen.

Fra Hjulveien til Gamle Kongevei går det i dag en liten sti gjennom et åpent grøntområde, se figur 2. Her er det planlagt å etablere en helt ny gang- og sykkelvei, med en total strekning på ca. 300 m. Fra Haraldstadveien i nord er det i dag en gruset trasé som delvis skal sideforskyves, utvides i bredden, belyses og oppgraderes med fast dekke. Videre vil gang- og sykkelveien gå i omtrent samme trasé som en eksisterende sti gjennom skogen til Kitterødveien. Totalt er denne strekningen ca. 400 m. Nøyaktig plassering skal vurderes i reguleringsplanarbeidet. Fra vendehammeren i

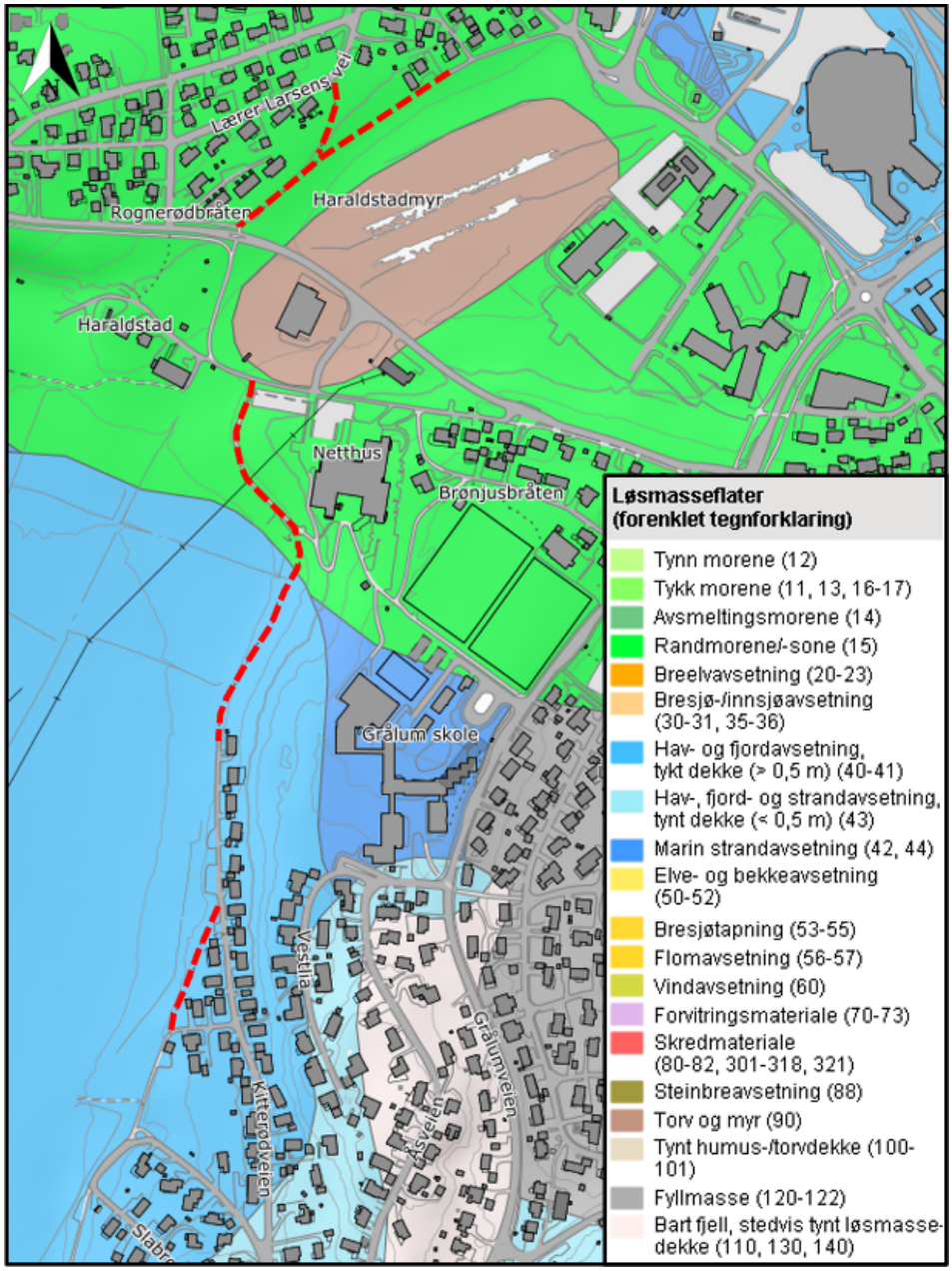
Kitterødveien skal det etableres en gang- og sykkelvei i grøntområdet på vestsiden av boligbebyggelsen, som knyttes til eksisterende gang- og sykkelvei i sør. Denne strekningen er ca. 150 m. Eksisterende gang- og sykkelvei fra Svartbekkveien og til Dalveien beholdes slik den er i dag, og sør for denne benyttes boliggater som en del av gang- og sykkeltraséen.

Figur 2: Kart over området som viser eksisterende (gul linje) og planlagte (grønn linje) gang- og sykkelvei i Greåkerdalen i Sarpsborg kommune. ©Sweco

2 Grunnforhold

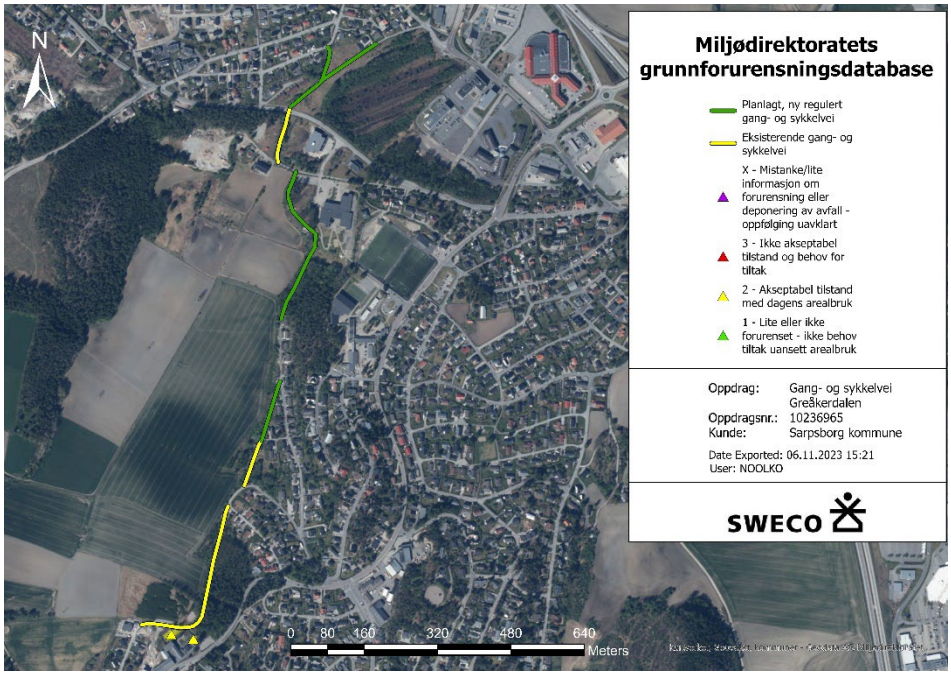
Løsmassene langs tiltaksområdet er iht. løsmassekartet fra Norges geologiske undersøkelse (NGU) registrert som randmorene i områdene lengst nord og som hav- og fjordavsetning lengre sør (1), se figur 3. Randmorene er løsmassemateriale som er usortert og kan inneholde kornstørrelser fra leire til stein og store blokker. Hav- og fjordavsetninger er finkornede marine avsetninger med mektighet til mange ti-talls meter.

Figur 3: Kart fra NGU som viser løsmassene langs tiltaksområdet (rød stiplet linje). Grønn farge representerer randmorene og blå farge representerer hav- og fjordavsetning. ©NGU.

3 Miljødirektoratets grunnforurensningsdatabase

Det er i Miljødirektoratets grunnforurensningsdatabase ikke registrert lokaliteter med forurensning i umiddelbar nærhet til områdene som skal opparbeides til ny gang- og sykkelvei (grønne linjer), se figur 4. Nærmeste kjente forurensningslokalitet ligger helt sør i planområdet (2), Grålumveien 125 (lokalitet ID: 12154). Det skal i dette området ikke gjennomføres tiltak. Grunnforurensningsdatabasen gir ikke en komplett oversikt over all forurenset grunn, men gir en oversikt over kjente lokaliteter.

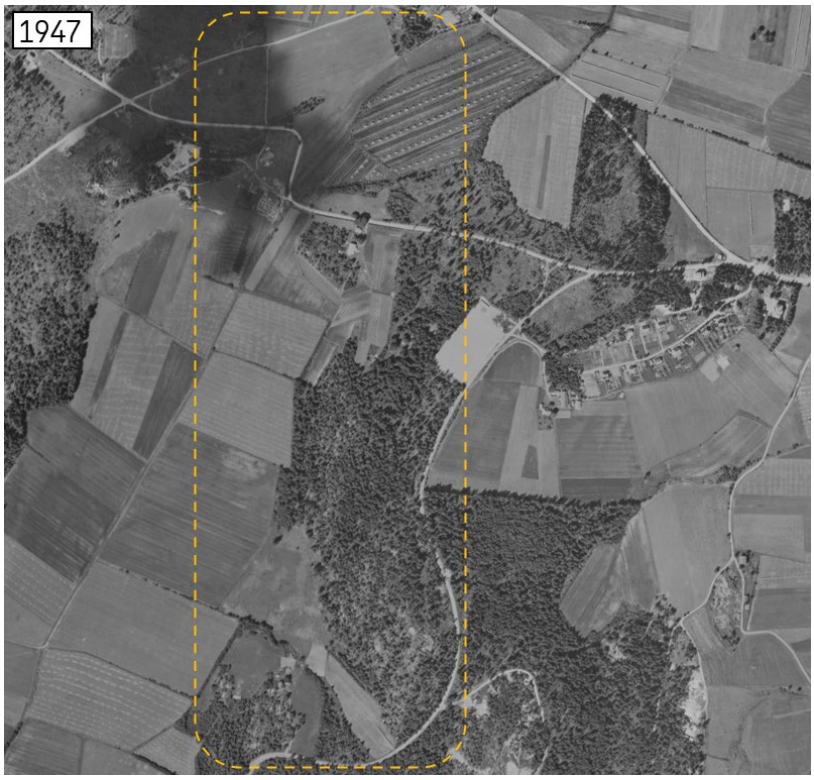

Figur 4: Kartutsnitt som viser kjente forurensningslokaliteter langs tiltaksområdet for gang- og sykkelvei i Greåkerdalen. ©Sweco.

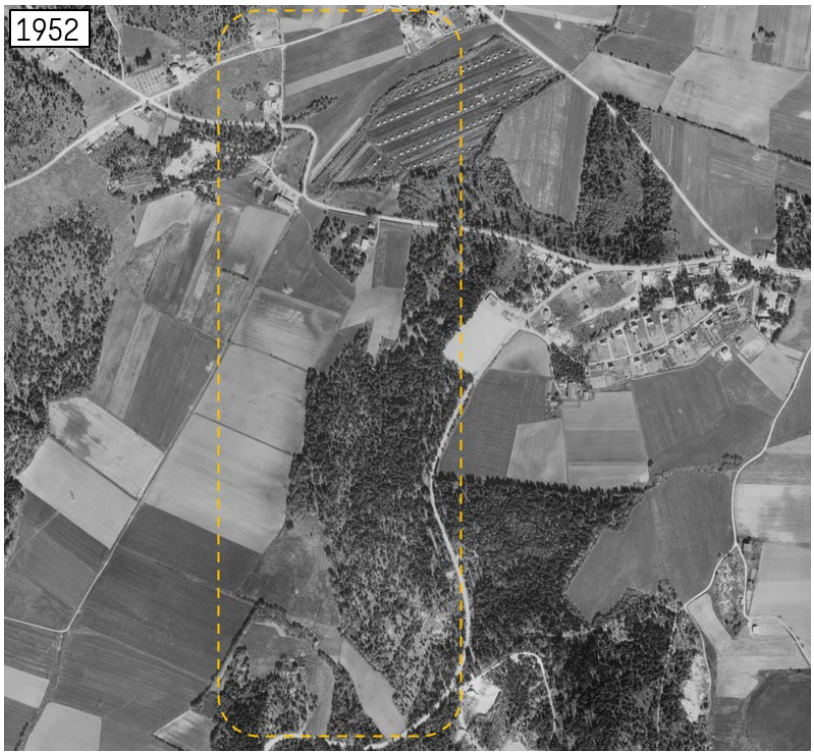
4 Historisk gjennomgang

Historiske flyfoto fra Sarpsborg kommunes kartdatabase fra årene 1947, -52, -62, -78, -88, 2007, -17 og 23 er gjennomgått for området (3). De historiske flyfotoene viser at området hovedsakelig bestod av skog og jordbruksområder fra 1947 og frem til 1952, med unntak av enkelte gårdsbruk, se figur 5 og figur 6. I 1962 har utbyggingen av boliger langs Grålumveien og Åsveien kommet i gang, samt utbygging av boligområdene rundt Hjulveien i nord, se figur 7. Utvidelser av boligområdene i området fortsetter gjennom 1970-, 80- og 90-tallet og helt fram til starten av 2000-tallet, se figur 8 til figur 12. I 2008 ble Grålum ungdomsskole bygget, som ligger tett på deler av tiltaksområdet for gang- og sykkelveien. Grøntområdet som ligger mellom Hjulveien og Gamle Kongevei helt nord ble benyttet til jordbruk fram til begynnelsen av 2000-tallet, området har siden grodd delvis igjen. Det har siden 2008 fram til i dag ikke skjedd vesentlige endringer langs planområdet for gang- og sykkelveien.

De historiske bildene gir ingen indikasjon på at området har blitt brukt til andre formål enn jordbruk, skogbruk og boligutbygging.

Figur 5: Historiske flyfoto over planområdet fra 1947. ©Norgeibilder.no

Figur 6: Historiske flyfoto over planområdet fra 1952. ©Norgeibilder.no

Figur 7: Historiske flyfoto over planområdet fra 1962. ©Norgeibilder.no

Figur 8: Historiske flyfoto over planområdet fra 1978. ©Norgeibilder.no

Figur 9: Historiske flyfoto over planområdet fra 1988. ©Norgeibilder.no

Figur 10: Historiske flyfoto over planområdet fra 2007. ©Norgeibilder.no

Figur 11: Historiske flyfoto over planområdet fra 2017. ©Norgeibilder.no

Figur 12: Historiske flyfoto over planområdet fra 2023. ©Norgeibilder.no

5 Fremmede arter

Regelverket som er knyttet til fremmede arter følger av Forskrift om fremmede organismer. Forskriften inneholder et aktsomhetskrav som sier at den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet skal opptre aktsomt for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Dette inkluderer å ha kunnskap om risiko for uheldige følger for det biologiske mangfoldet som aktiviteten kan medføre, og å treffe egnede tiltak for å forebygge slike følger (jf. § 18).

Forskriften omhandler også tiltak som berører gravearbeider og massehåndtering (jf. § 24-4):

«*Før flytting av løsmasser eller andre masser som kan inneholde fremmede organismer, skal den ansvarlige, i rimelig utstrekning, undersøke om massene inneholder fremmede organismer som kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold dersom de spres, og treffe egnede tiltak for å forhindre slik risiko, slik som bruk av masser fra andre områder, tildekking, nedgravning, varmebehandling, eller levering til lovlig avfallsanlegg.*»

Sweco Norge AS gjennomførte en naturkartlegging langs planlagt trasé for ny gang- og sykkelvei den 23. august 2023. Det ble i forbindelse med kartleggingen registrert store mengder fremmede arter langs og i deler av traseen. Utfyllende beskrivelse av kartleggingen, funn og håndtering av fremmede arter er beskrevet i rapporten «*Naturmangfoldrapport – Greåkerdalen*» (4).

6 Mulige forurensningskilder

Utfra tilgjengelig informasjon ser det ikke ut til at det har blitt drevet noe bransjevirksomhet som er knyttet til bruk av kjemikalier, olje eller materialer som utgjør en risiko for forurensning langs planlagt ny trasé for gang- og sykkelvei .

Erfaringsmessig kan det dukke opp ukjente lokaliteter med forsøpling eller dumping av masser som kan stamme fra tidligere bygge- og anleggsarbeid, gammelt jordbruk, gårdsbruk eller lignende. Lokaliteter som dette kan ha tilført området uønskede stoffer, for eksempel fyllmasser av ukjent opphav som er tilkjørt området, byggematerialer som betong eller trykkimpregnert trevirke kan ha tilført jorden uønskede kjemikalier. Dette kan ha medført forurensing fra olje, PAH og tungmetaller. PCB-forurensning vil også kunne forekomme fra betong, murpuss, maling og riving/rehabilitering av eldre bygninger.

Etter gjennomgang av historiske flyfoto anses det derimot som lite sannsynlig at slike forurensningslokaliterer vil forekomme innenfor områdene som skal opparbeides til ny gang- og sykkelvei, da disse områdene hovedsakelig består av naturområder og områder som tidligere er benyttet til jordbruk. Sweco har i forbindelse med prosjektet gjennomført befaringer langs de den planlagte gang- og sykkeltraseen og det er under befaring ikke gjort observasjoner som vekket mistanke om forsøpling eller dumping av masser.

7 Konklusjon

Basert på innhentet informasjon er det ikke påvist mistanke om forurensning innenfor områdene hvor det skal opparbeides ny gang- og sykkelvei. Områdene som skal berøres har siden 1947 (tidligste tilgjengelige flyfoto) og frem til i dag bestått av skog/naturområder eller jordbruksarealer. Sweco er ikke kjent med at det har blitt drevet bransjevirksomhet med økt risiko for forurensning på området.

Dersom det under utgraving av masser oppdages forurensning i grunnen eller det oppstår mistanke om forurensning ved at avdekkende masser avviker fra de stedegne massene eller inneholder søppel o.l., skal alt arbeid som utløser spredningsfare stanses. Dette følger av forurensningsforskriften § 2-10. Tiltakshaver plikter i et slikt tilfelle å gjennomføre undersøkelser i henhold til § 2-4 i forurensningsforskriften. Dersom undersøkelsene viser at grunnen er forurenset utløses karv om tiltaksplan jf. §§ 2-5 og 2-6 i forurensningsforskriften.

8 Referanser

1. **Norges geologiske grunnundersøkelse.** Løsmasser - Nasjonal løsmassedatabase. [Internett] 2023. https://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/.

2. **Miljødirektoratet.** Grunnforurensning. *Miljødirektoratets grunnforurensningsdatabase.* [Internett] 2023. https://grunnforurensning.miljodirektoratet.no/.

3. **Sarpsborg kommune.** Kartportalen. *Historiske ortofoto.* [Internett] 2023. https://sarpsborg.maps.arcgis.com/home/index.html.

4. **Sweco Norge AS.** *Naturmangfoldrapport - Greåkerdalen.* 2023.